

Beszámoló

Az ösztöndíjas egy évemben sikerült az előző évekhez képest több energiát fektetni az alkotásba. Bár a tervezett irodalmi táborokba való eljutás különböző okok miatt nem jöhetett létre – a JAK tábora a szervezet kilátástalan helyzetbe kerülése miatt elmaradt, a FISZ tábora pedig az államvizsgámmal került egy időpontba –, részt vehettem erdélyi eseményeken, amik közül a tavaly indult Hervay Klub havi rendszerességgel megszervezett irodalmi estjeit emelném ki, ahova én is meghívást kaptam. Egyszer meghívott szerzőként, illetve egy másik alkalommal mint moderátor. Felolvastam még a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészkarán szervezett Szerdai Salon elnevezésű felolvasó esten. Továbbá novelláim jelentek meg különböző folyóiratokban, és online platformokon (*Székelyföld, Helikon, dunszt.sk*), és több kritikát is írtam a *Székelyföld* folyóirat számára. Jelenleg Budapesten töltöm a tavaszi egyetemi félévet, ahol a prae.hu kulturális portál irodalmi rovatának gyakornoka vagyok.

A nyár óta elkezdtem egy hosszabb terjedelmű íráson dolgozni, ami belátásom szerint nagyjából félkész állapotban van, és az *e/* munkacímet viseli. Ebben a munkámban néhány fiatal történetét beszélem el különböző perspektívákon, nézőpontokon keresztül. Az írásomban olyan kérdésekre keresem a választ, mint hogy miként mesélheti el saját történetét az ember, milyen hatással van a személyiségre a különböző perspektívák befogadása, továbbá olyan témákat is érintek, mint a hazugság, őszinteség kérdése a post-truth korában. Október óta a Bölcsészkar Láthatatlan Kollégium keretein belül Selyem Zsuzsa mentoráltja vagyok. Vele rendszeres szakmai konzultációkon beszélgetünk irodalomról, illetve dolgozunk írásaimon, ami nagy hatással van fejlődésemetre.

Az utóbbi egy évben az ösztöndíjnak is köszönhetően sokkal több energiát fektethettem az alkotásba, így sokkal több időt foglalkozhattam írással, kritikaírással. Szeretném megköszönni a Communitas Alapítványnak a támogatást és az irántam tanúsított bizalmat, amiben az elmúlt egy évben részem volt.

Melléklet az elmúlt év munkáiból:

Király

Juli! Hol vagy, te? Egy nő hajlogatott a kályha előtt, és tüzelő után kutatott. Juli!, szólta a név újra, az i hanggal a végén elnyúlva. Tíz év körüli lány mászott elő a külső szobából a parancsra és szó nélkül kezdte húzni a kapcára a sosont. Egy nem sokkal nagyobb lány követte. A nő hátra pillantott, Ami te csak tanulj ügyesen. A nagyobb lány ellenállóan rázta a fejét. Jól van, válaszolta megadóan, és sóhajtott, akkor menjetek mindketten apátok után, mondjátok meg neki, hogy elfogyott a fa, s hozzon Lajitól. Tudja jól, hogy meleg kell Gyuszikának.

A csattogó hidegben a vékony gumicsizma nem sokat melegített, és inkább maradtak volna az emeletes matracon betakarózva, de Ami nem akart egyedül maradni, mert egyedül unalmas a tanulás is, és olyankor Gyuszika nyöszörgése is jobban hallszik. És a gyertyával is spóroltak legalább. A külső szobában, ahol a lányok laktak, már alig tartott, míg Ami tanulni szokott esténként, addig Juli, ha nincs jobb dolga, a gyertya egyenetlen égéséből eredő tompa, halk dübörgést szokta figyelni, ahogy majdnem kialszik, majd újra belobban az apró láng. Petróleumlámpa csak egy volt, a nagyszobában. A villanyt ebbe a faluba nem kötötték be, valahogy kikerülték, lemaradt a tervrajzról. Most ha otthon marad, biztos inkább alszik, azt meg nem akart, még korán volt, most már hamar sötétedik. Ilyenkor nagyon hosszúak és unalmasak a napok, sötétedés után meg csak a gyertyafényes matekfeladatok és az alvás maradnak. A kinti, megfagyott világ lassan szívta ki a kis ház melegét. Hó nem hullott már hetek óta, és az ordító hideg sem múlik, már rég emelkedett mínusz tíz fölé nappal a levegő. Egyesek a tűz mellett, vagy a takaró alatt, mások meg a kocsmában melegednek.

A két leány összefagyva állított be a szivarfüsttől fátyolos levegőjű kocsmaiba, ahol minden szó nélkül a kályhához mentek melegedni, majd csak utána fogtak bele a mondókájukba, szemüket erősen dörzsölve a füst miatt. 'Éccsapám, édesanyja aszondja menjen Lajos bához s hozzon fát, 'me otthon már alig van. Az éles, vékony hangra megállt a melegítő leöntésére felemelt kéz és hozzátartozó mély hang kérdezte vissza, hogy ha édesanyja fázik, akkor mért nem megy ő Lajos bához fáért, és már csúszott is a szilva a szavak helyére. Nincs pénze 'éccsapám édesanyjának, azé nem megy ő. Édesanyja aszonta elhordta az összes pénzt a

kocsmába, s má szégyelli kérni ingyen a fát. Az erős kéz nagyot csattant az asztalon. Meg ne halljam ezt még egyszer, megértettem?, takarodjatok haza, mit mind jösztek a nyakamra, ordította, s vigyetek fát, ha nem akartok megfagyni, mondta már nyugodtabban miközben visszaszédelt a székre.

A két kislány csalódottan, de a heves reakciótól csöppet sem meglepve fordult ki a kocsmajtón. Még csak kicsit melegedtek volna. Na, mi van Gyszi, még sincs pénzed, kérdezte és ült le vele szembe az itatóban, mert a legtöbben itatónak hívták, vagy bodegának, Mózsi, a kocsmáros. Még mennyit fogsz kontózni itt nekem? Gyszi görbén nézett rá, mindig megadtam, tudod jól, most is megfogom, csak késik a pénz, na, gyere, megadom, úgy is tudod, tölts még egy pohárral, na, Mózsi, gyere, még csak egy pohárával, tudod, milyen hideg van, na. A kocsmáros sóhajtva nézett rá, még egy pohárral, s azzal mész, jó, Gyszi, és a fűtőanyagként szolgáló pálinka már meg is érkezett. Sokat iszol te Gyszi mostanában, mi van veled, kérdezte a kocsmáros, miközben egy jó erős cigarettára gyújtott rá, és visszaült az asztal másik oldalára, úgy jársz, mint Fogas, elkezdett inni, egykettőre elvitte az ital, s mi maradt utána? Egy árva kicsi gyermek, akit ver az anyja, nem több. Gyszi felhörpintette a pohár pálinkát, imbolyogva emelte fel a fejét, nem iszok, nem iszok többet, leteszem, csak még egy decit tölts... aztán... aztán, le, tényleg, tény... a feje lelekkoppant. Ittál eleget, eriggy haza, hallod, de Gyszi erre hatalmasat csapott az asztalra, majd maga is meglepődve értelmetlen haragjától, kontrolált hangon folytatta a könyörgést, csak még egy decit, aztán haza megyek... megfizet... kifizetem... csak... egy hét és kifizetem a kontót. Mózsi töltött még egy fél pohárral, ezt nem írom fel, mondta és beült a pult mögé.

Kelj fel Ami, félek, mondta Juli a takaró alatt testvérenek a hideg külső szobában, miközben kintről csattogtatás hallatszott be. Megmondtam, ha fázol, menj el te a kurva fáért, hangzott Gyszi üvöltő részeg hangja, te itt nekem nem parancsolsz, az istók baszná meg, itt rend lesz, az lesz, amit én mondok, én, üvöltötte habzó szájjal. Hatalmas csattanással borította föl az asztalt, és az egyensúlyát elvesztve, hátra hanyatlott és beesett a kamra ajtón, mesélte később Ami Julinak, a nagyobb testvérek nyugodt bölcsességével, már a nehéz, de meleg takaró alatt, a csendesebb de bátrabb lány, aki az ajtót résnyire nyitva merte figyelni az eseményeket. Édesanyja sírt, míg 'éccsapja a kamrában forgolódott, nem tudott felállni, a kurva minenségit, hörgött, nem forgott a nyelve, én paransolok itt, megértettem-e, a fazzba bele, káromkodott míg valahogy feltápászkodott, majd odalődörgött édesanyjához, mesélte,

én nőhöz nem ütök, de itt akkor is azt sinálsz amit én mondok, megérrtetede, halljam, fogta lennebb a hangerejét, miközben egy keze ügyébe eső fazekat a fejére tett, látod, én itt király vagyok, megérttettem?, kibaszott király, te pedig szolga, egy rongyos szolga, és eltakarodsz fáért ha fázol, te, vagy a kölkek, azzal, mondta Amália, kettőt lépett és beesett az ágyba fazék-koronástól, gumicsizmástól, nagykabátostól. Édesanyja leoltotta a petró, utána nem tudom mit csinált, de még hallottam, hogy szipog és öcsihez beszélt.

Másnap reggel már nem volt nyoma a tegnapi balhénak. Az asztal a helyén volt, a kamrában levert dolgok visszarakva. Édesanyja sepregetett. Gyuszi rontott be a házba hirtelen, szó nélkül ment be, szinte futott a kamrába, onnan fel a padlásra, mit csinálsz, Gyula, mi kell, kérdezte édesanyja, Gyuszi meg csak elmormolyált valami semmi közöd féjét, majd a padláson keresgélt, a szobában hallatszott, ahogy fent felforgatja a dolgokat, csörömpölés és döngés, az elhanyagolt padláson nehezen tudott kiigazodni a rendetlenségben, belebotlott néhány kosárba, meg csak úgy, hanyag módon feldobigált dobozokba meg használhatatlanná járt cipőkbe, miközben a diós zsákok és üres raffiák közül előkeresett egy régi, katonaira emlékeztető táskát, majd lejött, a szekrényre támadt, amolyan fosztogató katonásan, mint amilyen a táskája is volt, most majd, morogta a foga közt, most majd... miközben kihányta a földre pár ruháját, majd onnan be a zsákba, de hát mit csinálsz, Gyula, hova mész, télnék idején, de a pakoló csak morgott, és kereste a szükséges ruháit, míg felesége dermedten nézte az érthetetlen viselkedést, valami szalonnát hozzá, meg a fokost is a kamrából, hallod, a fokost. Mária, értetlenül ment a kamrába, lekasztott egy tábla szalonnát és előkereste a fokost. Hova mész Gyula, mondd el, Gyuszikám, kérlelte ismét, félve a hirtelen haragjától, de az orkán nem tört ki, el, el innen, de majd visszajövök, majd most, majd... Mária könnyezni kezdett, itt hagysz a gyermekekkel, ilyenkor, Gyuszi még ágyban is van. Gyuszi ránézett, majd a hátizsákra bogot kötött, hátára rakta és minden szó nélkül kiment az ajtón.

Mária lecüvekelve állt még szipogva, majd Juliskát szólította, gyertek, hívjad Amit is, lemegyünk Lajos bához, háha ad még egy kevés fát kölcsönbe.

A tél végül hamar lejárt, Lajos bá is adott fát, cserébe mostak és takarítottak a még ősszel özvegyen maradt embernek. Gyuláról semmi hír nem jött, azt pletykálták, külföldre ment, meg azt is, hogy csak a városba, de a boltos azt is mondta, hogy Kolozsváron is látták, de ami

biztos volt, hogy vissza nem jött, levelet nem küldött, egyik napról a másikra csak elnyelte a föld. Lajos bá a takarításért nem csak fát adott, a temetési költségben is kisegítette a családot. Gyuszikán nem segített sem a kölcsönbe kapott fa melege, sem az orvos szokatlan tanácsa, hogy kevés vizet adjanak neki, a víz mérgezi, azt mondta, nem jó a faluban a kútvíz, és a kicsi test érzékeny még rá, így tavasszal, mikor enyhült az idő, az állapota leromlott, majd ágyban, izzadva, összeaszottan hagyta abba végleg a nyöszörgést és szipogást. Bár Juli nem ment iskolába, és Mária is kettő helyett dolgozott, a föld egy része így is parlagon maradt. Pénz továbbra is szűkös volt. Mikor a boltba nagy ritkán bubacukrot vagy zöld banánt hoztak, Juli, vagy Ami az anyjuktól kért tojással fizettek, amire mindig adtak egy kevés valamit. Ha cukrot, az hazáig el is fogyott, a zöldbanánt pedig papírba csomagolva a vitrinbe téve érlelték, míg meg nem sárgult.

Amióta Ami osztályelső, és a tanító személyesen kereste fel Máriát, és próbálta meggyőzni Gyuszit, hogy eszes a kicsi leányka, nem kellene többet kimaradjon az iskolából, mező ide, veteményes oda, a leánykának tanulni kell, mert sokra viheti, azóta nem jár Ami mezőze, ami Gyuszi távoztával hatványozottan megéreződött. Nem csak Mária dolgozott kettő helyett, de Juli is. Ami otthon tanult egész nap, és amilyen csendes természet volt, pont olyan hangosan magolta a verseket az ablak alatt a fűben. Ejj, be hangosan tanulsz te Juli, kiáltotta be Lajos bá, ha elment a kapu előtt, és nevetett jóízűen, mikor látta Juliska barna, poros, bosszús arcát. Aztán következő télre a föld nagyrészt eladta Mária, a munkát úgy sem győzték, és legalább lett fára való.

Gyuszi évek múlva tért vissza, csendben, mint egy bukott király, aki az elvesztett csatában kereste a megváltást. Míg távol volt, rutinszerűen teltek az évek, több-kevesebb örömmel, annál több munkával. Minden szó nélkül bement, kipakolta a táskáját, felvitte a padlásra, a három nő csak nézte szó nélkül a külső szoba ajtajából, majd lejött a padlásról, eloltotta a lámpást és befeküdt az ágyba. Másnap délután kelt fel, tél vége volt, mint amikor elment. Másnap az első útja a temetőbe vezetett. Hol voltál, de a kérdésre legtöbbször nem érkezett válasz, aztán a kérdéseknek egy hol, hol nem mindegy az, most itt vagyok válasszal lett vége, és pár hét múlva minden úgy folytatódott, mintha az elmúlt évek meg sem történtek volna.

*

Juli első báljának hamar véget ért. A heteket varrt ruha szereplése a kései érkezés – nem sült meg a kalács – és a meglepően korán verekedésbe fúlt multság miatt hamar lejárt. A verekedés még nem lett volna baj, az megszokott, anélkül nem bál a bál azt mondják, de miután a rendet tenni igyekvő csendőrbé beleütötték a bicskát, már senkinek nem volt kedve táncolni. Észe megmarad, de ebből még így is baj lesz, ma-holnap Gyuri után jönnek, oszt búsúlhat az anyja, osztották másnap. Pedig Julit is felkérték, elég hamar is, és amilyen eksztázisban volt a díszes kultúrház forró levegőjétől, a cigányok hegedűjétől és a farsangi álarcos legények dobbantásaitól, pont olyan csalódottan ment az anyjával haza.

De azért felkeltette az emberek érdeklődését, kettő is jár a házunkhoz a bál óta, az egyik az a csaló felszeginek, Szecső Palinak a kölyke, a másikat meg a szél is elfújja olyan csökött, ráadásul a szarral testvérek, csattant fel Gyuszi is a kocsmában a következő héten a sörét nyalogatva, mert mióta visszajött, egy sört iszik s azt is lassan, hogy kitartson, hogy a végén el is kell önteni, mert meleg is, s az erő is kimegy arra belőle, egy rendes gyermek volt az az áldott jó munkás, Gyuri, s az is megcsinálta a szerencsáját, hogy bévigyék a rendőrök, az már észre ide se kerül vissza többet, bezzeg a nagyobbikhoz, az olyan csendbe van, senki nem jár, még táncolni sem akar a bálban, mind az ágak hegyin jár az esze, ahelyett hamar férjhez menne mán. Dehogy csalók azok a Szecsőék te Gyuszi, há mit beszélsz, a boltot is jól tartják, tisztességesek, mi bajod velük, s aztán Amival is lész valami. Nekem ne magyarázz Mózsi, meg is mondtam Julinak, hogy aztán ügyeljen a lábát kinek mint teszi szét, a nagyobbikat nem félttem, annak van esze, de ez a végén még szégyenbe hoz, s megmondtam, hogy Józsinnak a kisebbik fiához kell majd hozzámenjen, na azok még úgy ahogy rendesek, földjük van, dolgoznak, tisztességesek, a nagyobbik fia még tanult is, most városon van, kitudja még ez a kisebbik is mire viszi. Ha már a leányka buta, mint a föld, nem mint a nővére, akkor legalább jól házasodjon. Hagyjad te azt, még gyermek, majd elválík a sora, ne idegeskedj előre, és miközben ezekkel a szavakkal nyugtatta a kocsmáros Gyuszit, mert pálinkával mióta visszajött nem lehetett, Julit Szecső Pisti kíséerte haza, a boltosnak a fia.

Mire a kapu elé értek már lassan teljesen sötét volt. Pista és Juli csak álltak egymással szemben, a sok mondanivaló közt elakadt a szavuk, és csak néztek ki a fejükből. Akkor majd máskor, mondta az egyik, amire egy beleegyező bólintás felelt, majd kapunyikorgás, csapódás, kilincskattanás, ajtócsukódás. Egy árny a kaputól jobbra, pár pillanat múlva egy alak a kapuhoz balról. Majd kapunyikorgás, ajtócsukódás. Aztán üvöltés, Juliiii, az ajtó

hátravágódik, Juliii, hol vagy te dög, kivel kísérgeted te magad a sötétben az anyádat. Juli az ágyról leszökött, majd a sarokba hátrált, az apja dühösen indult felé, két karját oldalról megszorította, egyik kezét felemelte, az anyád keservét, megcsinálod, hogy megüsselek, az istók hogy baszná meg, megmondtam többet ne mind kísérgesd magad ezekkel a semmirekellőkkel, majd a kezét visszahúzta, és régi szokásával és régi dühével az asztalnak fordult és azt borította fel. Juli a sarokban, kezét melléhez emelve, könnyezve szipogott, míg fenyegetődző apja az asztaltól visszafordult felé, ebben a házban én parancsolok, megmondtam, vette lejjebb hangját, és te itt nem mind rakod szét a lábad jöttmenteknek, Józsinak a kisebbik fiához méz hozzá, le lett tárgyalva, nekem a szégyent a fejemre nem hozol, ilyen Pista félékkel. A külső szoba ajtaját még jól becsapta kifelé menet, majd a jelenetet az ágyról reszketve végig néző Ami segített az asztal rendbetételéhez Julinak, mielőtt vigasztalásba kezdett volna.

Apjánál jóval csendesebben ment el az éjjeli sötétben Juli, senki nem vette észre, csak másnap. Az apja aztán összezavartan tudatosította pár órányi keresgélés után, hogy mind hiába és csalódottan, vagy dühösen indult fel az utcán, a kocsmá vagy lehet inkább Szecsőék fele.